

Informacja dla stowarzyszeń i fundacji wynikająca z Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu

KOMUNIKAT DLA STOWARZYSZEŃ I FUNDACJI POSIADAJĄCYCH OSOBOWOŚĆ PRAWNĄ WYNIKAJĄCY Z USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRANIU PIENIĘDZY ORAZ FINANSOWANIU TERRORYZMU

Szanowni Państwo,

w dniu 13 lipca 2018 r. weszła w życie ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U.2025.644 t.j.), zwana dalej „ustawą”, której celem jest dostosowanie prawa krajowego do unijnych dyrektyw, a także zwiększenie efektywności systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Ustawa zmieniła katalog tzw. „instytucji obowiązanych”, na których ciąży obowiązek stosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz inne obowiązki związane z podejmowaniem określonych działań w celu przeciwdziałania wprowadzania do obrotu wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu. Ustawa nakłada na tzw. „instytucje obowiązane” stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego oraz inne obowiązki związane z podejmowaniem określonych działań w celu przeciwdziałania wprowadzania do obrotu wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu.

W myśl ustawy do instytucji obowiązanych zalicza się m.in.:

- 1) fundacje - ustanowione na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. z 2023 r. poz.166) w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartości 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane (art. 2 ust. 1 pkt 21 ustawy),
- 2) stowarzyszenia - posiadające osobowość prawną, utworzone na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261), w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartości 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane (art. 2 ust. 1 pkt 22 ustawy),
- 3) podmioty prowadzące działalność w zakresie gier losowych - w rozumieniu ustawy o grach hazardowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 595 t.j.) – taką grą losową jest na przykład popularna wśród organizacji pozarządowych charytatywna loteria fantowa.

Obowiązki instytucji obowiązanej:

Organizacje, które spełniają choć jeden z wyżej wymienionych warunków i są tym samym instytucjami obowiązany, muszą spełnić szereg określonych w ustawie obowiązków m.in.:

1. Instytucje obowiązane wyznaczają kadrę kierowniczą wyższego szczebla odpowiedzialną za wykonywanie obowiązków określonych w ustawie (art. 6 ustawy). Kadra kierownicza wyższego szczebla - rozumie się przez to członek zarządu, dyrektora lub pracownika instytucji obowiązanej posiadającego wiedzę z zakresu ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związanego z działalnością instytucji obowiązanej oraz podejmującego decyzje mające wpływ na to ryzyko (art. 2 ust. 2 pkt 9 ustawy).
2. W przypadku instytucji obowiązanej, w której działa zarząd lub inny organ zarządzający, wyznacza się spośród członków tego organu osobę odpowiedzialną za wdrażanie obowiązków określonych w ustawie (art. 7 ustawy).
3. Instytucje obowiązane wyznaczają pracownika zajmującego kierownicze stanowisko odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działalności instytucji obowiązanej oraz jej pracowników i innych osób wykonujących czynności na rzecz tej instytucji obowiązanej z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Wyznaczony pracownik jest również odpowiedzialny za przekazywanie w imieniu instytucji obowiązanej zawiadomień, o których mowa w art. 74 ust. 1, art. 86 ust. 1, art. 89 ust. 1 i art. 90 (art. 8 ustawy).
4. Zgodnie z ustawą instytucje obowiązane powinny identyfikować i oceniać ryzyko związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszące się do ich działalności, z uwzględnieniem czynników ryzyka dotyczących klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów, usług, transakcji lub kanałów ich dostaw. Działania te winny być proporcjonalne do charakteru i wielkości instytucji obowiązanej (art. 27 ust. 1 ustawy). Ocena ryzyka sporządzana jest przez instytucję obowiązaną w formie papierowej lub elektronicznej i nie rzadziej niż co 2 lata musi być aktualizowana (art. 27 ust. 3 ustawy). Pierwszą ocenę ryzyka instytucje obowiązane sporządzają w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy (art. 193 ustawy).
5. Stosują i dokumentują zastosowanie środków bezpieczeństwa adekwatnych do przeprowadzonej analizy ryzyka. W oparciu o dokonaną przez siebie ocenę ryzyka, instytucje obowiązane stosują środki bezpieczeństwa finansowego w zakresie i z intensywnością uwzględniającymi rozpoznane ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu związane ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną. Na żądanie odpowiednich organów instytucja obowiązana musi wykazać, że przy uwzględnieniu poziomu rozpoznanego ryzyka zastosowała odpowiednie środki bezpieczeństwa finansowego (art. 33 i art. 34 ustawy).
6. Wskazane wyżej podmioty stosują środki bezpieczeństwa finansowego, (o których mowa w art. 35 ust. 1 pkt 1-6 ustawy) w przypadku:
 - nawiązywania stosunków gospodarczych;
 - przeprowadzania transakcji okazjonalnej:
 - a) o równowartości 15 000 euro lub większej, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane,
 - b) lub która stanowi transfer środków pieniężnych na kwotę przekraczającą równowartość 1 000 euro;
 - przeprowadzenia gotówkowej transakcji okazjonalnej o równowartości 10 000 euro lub większej, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane - w przypadku instytucji obowiązanych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 23;
 - obstawiania stawek oraz odbioru wygranych o równowartości 2 000 euro lub większej, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane - w przypadku instytucji obowiązanych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 20;
 - podejrzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;
 - wątpliwości, co do prawdziwości lub kompletności dotychczas uzyskanych danych identyfikacyjnych klienta.

W razie braku możliwości zastosowania któregoś ze środków bezpieczeństwa finansowego, instytucja obowiązana (art. 41 ust. 1

ustawy):

- a) nie nawiązuje stosunków gospodarczych;
- b) nie przeprowadza transakcji okazjonalnej;
- c) nie przeprowadza transakcji za pośrednictwem rachunku bankowego;
- d) rozwiązuje stosunki gospodarcze.

Fundacja oraz Stowarzyszenie, jako instytucja obowiązana ma m. in. również obowiązek:

1. Stosować wzmoczone środki bezpieczeństwa finansowego w przypadkach wyższego ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 43 ustawy).
2. Prowadzić bieżącą analizę przeprowadzanych transakcji.
3. W przypadku ujawnienia transakcji nietypowych, nienaturalnie złożonych oraz opiewających na wysokie kwoty, które wydają się nie mieć uzasadnienia prawnego lub gospodarczego, wprowadzić wewnętrzną procedurę w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu zwaną „wewnętrzną procedurą instytucji obowiązanej” (art. 50 ust. 1 ustawy, co powinna określać taka procedura opisane zostało w art. 50 ust. 2 ustawy). Procedura ta przed jej wprowadzeniem do stosowania, podlega akceptacji przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla.
4. Zapewnić udział osób wykonujących obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w programach szkoleniowych dotyczących realizacji tych obowiązków (art. 52 ust. 1 ustawy). Program szkoleniowy powinien uwzględnić charakter, rodzaj i rozmiar działalności prowadzonej przez instytucję obowiązana oraz zapewnić aktualną wiedzę w zakresie realizacji obowiązków instytucji obowiązanej.
5. Opracować i wdrożyć wewnętrzną procedurę anonimowego zgłaszania przez pracowników lub inne osoby wykonujące czynności na rzecz instytucji obowiązanej rzeczywistych lub potencjalnych naruszeń przepisów z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (art. 53 ust. 1 ustawy).
6. Przekazać Generalnemu Inspektorowi informację o: - przyjętej wpłacie lub dokonanej wypłacie środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro, wykonanym transferze środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro (z wyjątkami o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 lit. a-f ustawy).
7. Zawiadomić Generalnego Inspektora o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 2 dni roboczych od dnia potwierdzenia podejrzenia - art. 74 ustawy.
8. Zawiadomić Generalnego Inspektora, za pomocą środków komunikacji elektronicznej, o przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że określona transakcja lub określone wartości majątkowe mogą mieć związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu (art. 86 ustawy).
9. Niezwłocznie zawiadomić właściwego prokuratora o przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że wartości majątkowe będące przedmiotem transakcji lub zgromadzone na rachunku pochodzą z przestępstwa innego niż przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu lub przestępstwa skarbowego albo mają związek z przestępstwem innym niż przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu lub z przestępstwem skarbowym (art. 89 ustawy).

Instytucje obowiązane, które nie dopełniają nałożonych przez ustawę obowiązków podlegają karom administracyjnym. Wykaz obowiązków, których niedopełnienie spowoduje nałożenie ww. kar został opisany w art. 147, art. 148 i art. 149 ustawy. Za naruszenia obowiązków nałożonych przepisami ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, oprócz kar administracyjnych, grozi również odpowiedzialność karna.

Jednocześnie informujemy, że zgodnie z art. 25a ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, starosta właściwy ze względu na siedzibę stowarzyszenia jest również organem sprawującym kontrolę nad działalnością stowarzyszenia będącego instytucją obowiązana w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w zakresie zgodności jego działania z przepisami tej ustawy.

To samo dotyczy fundacji (art. 14a ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach, a także art. 130 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu).

W związku z powyższym, Prezydent Miasta Rzeszowa w ramach sprawowanego nadzoru i kontroli nad fundacjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie miasta Rzeszowa, zwraca się z prośbą o przesyłanie informacji według załączonego wzoru oświadczenia dotyczących przyjmowania lub dokonywania przez fundacje/stowarzyszenia płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane oraz informacji dotyczących prowadzenia działalności w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych, gier w karty i gier na automatach.

Oświadczenie podpisane przez osoby upoważnione do reprezentowania organizacji w sprawach majątkowych należy przesłać pocztą tradycyjną na adres: Centrum Kontaktów i Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Rzeszowa, ul. Okrzei 1, 35-064 Rzeszów, lub na adres e-mail cks@erzeszow.pl

Stowarzyszenia i fundacje są zobowiązane w ciągu roku do bieżącego informowania Prezydenta Miasta Rzeszowa (organu nadzoru), o każdym przypadku wystąpienia w organizacji płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, również w drodze więcej niż jednej operacji.

Niezastosowanie się do powyższego żądania skutkować będzie zastosowaniem sankcji, wynikających z Rozdziału 13 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.